

[Axel Kristensen.]

enskomsterne er så mange bestemmelser, der er afgørende for atmosfæren og for samarbejdet på arbejdspladserne, at det altid vil være gunstigst, hvis parterne selv træffer aftale om dem. Vi finder også, at der er så store forskelle fra arbejdsplads til arbejdsplads, at næsten kun parterne selv kan træffe en række beslutninger, hvis forholdet skal være godt på arbejdspladsen.

Til trods for, at vi altså ønsker at bevare det størst mulige område til fri forhandling mellem parterne, har vi måttet acceptere, at der findes områder, hvor relativt få mennesker har fået en arbejdsplads, der giver dem en særlig magt over samfundet, og at det, hvis man ikke skiller dem ud og giver dem en særlig behandling, i det lange løb vil blive helt umuligt at opretholde nogen virkelig fri forhandling.

Hvis jeg nu overdriver lidt og siger, at vi tænker os, at vi havde fået bygget et atomkraftværk på Sjælland, der forsynede hele Sjælland og København med elektricitet, og det kunne passes af 10 mennesker, skulle disse 10 mennesker så uden indblanding fra det offentlige kunne sige: vi vil have de og de vilkår, ellers vil vi ikke arbejde? Man må ikke bruge andre arbejdsvillige, og man må ikke bestemme over dem; så kunne disse mennesker jo have herredømmet over samfundet. Dette ville være urimeligt.

Derfor har vi sagt, at på livsvigtige områder må det være således, at der kan bruges andre afgørelsesmåder end konfliktens. Vi tror på, at en meget betydelig del af arbejdsmarkedet stadig kan holdes uden for indgreb fra det offentlige, jeg er ikke i stand til at sige, hvor mange procent; jeg har engang sammen med en tidligere direktør for Arbejdsgiverforeningen prøvet at gøre det op, og dengang mente han, at de 80 pct. ville kunne holdes uden for indgreb igennem, man kan kalde det et overenskomstnævn eller en voldgiftsdomstol, det er mig ligegyldigt; det kan være, at det knap er så meget, der kan holdes uden for, men jeg tror altså, at den overvejende part vil kunne det. Hvis 80 pct. frit kan fastsætte lønniveau og arbejdsvilkår — der for mig næsten er vigtigere end lønniveauet, for én ting er, at man giver 10 øre mere eller mindre i timen, en anden ting er, hvad man får

for den løn, der gives; en lige så vigtig faktor som selve lønnen er da, hvor meget der kan fås for den løn, der gives — så har vi altså tænkt os den mulighed, at man ved en domstol, der afgjorde de andre områder på basis af de retstilstande og de lønniveauer, der var skabt på det frie arbejdsmarked, kunne sikre, at de resterende 20 pct. fik lige så rimelige vilkår som de kredse, der selv træffer afgørelsen.

Dette har været vort principielle standpunkt, og det har vi jo hidtil ikke kunnet få tilslutning til her i salen. Men det ser for mig ud, som om der er ved at ske en udvikling, og det kan kun glæde os, hvis vi kunne nå dertil, for så tror jeg at mange vanskeligheder kunne blive afklaret.

Hertil kommer, at jeg er 100 pct. sikker på at det mange steder ved de forhandlinger, der føres mellem parterne, ville være af væsentlig betydning, at de vidste, at de ikke havde magt over samfundet, at en sådan magt ikke kunne misbruges. Man ville få meget færre konfliktmuligheder, hvis man skilte disse områder ud, og man ville ikke komme i den situation, vi ellers så hyppigt kommer i.

I det foreliggende forslag er der etableret en mægling før kendelsen fra et overenskomstnævn. Det skal vi naturligvis på ingen måde modsætte os; da vi fik en tilsvarende ordning i telefonkonflikten, viste det sig jo at have overordentlig god virkning. Men telefonkonflikten var jo også langt mere kompliceret end denne, det var mange flere forskellige faktorer, der skulle ordnes; her er det, så vidt jeg har forstået det — jeg kan jo tage fejl — sådan, at det egentlig kun er lønniveauet, det drejer sig om. Jeg tvivler derfor på, når man har forhandlet fra 1. april til nu, at man så vil kunne nå noget ved yderligere mægling eller yderligere forhandling, men vi skal da ikke modsætte os, at man prøver.

Jeg vil dog af principielle grunde sige, at i en endelig ordning — hvis vi får en permanent ordning, så vi ikke hver gang i disse situationer skal lave en særlig lov — vil det ikke være nødvendigt at indføre en sådan bestemmelse om mægling, for da vil man under den mægling, der finder sted hos forligsmanden, vide, at der kommer en kendelse, hvis man ikke bliver enig, og så vil en yderligere mægling være overflødig.